

ריפוי המאסטיטיס באוקסיטוצין

השתמשנו באוקסיטוצין לריפוי המאסטיטיס לפי השיטה דלקמן: משמופיעה דלקת בעטין, ואפילו כשמתעורר חשד של דלקת, מזריקים ללא שהות לתוך ווריד בית-הצוואר 30 יחידות של אוקסיטוצין סינטטי¹; אחרי זה חולבים בידיים את החלב — קודם כל מהחלק הנגוע של העטין ואחר כך — מהרבעים הבריאים של העטין. אם הפרה נחלבה כרגיל במכונה, מפסיקים שיטת חליבה זו, ואחרי הזרקת האוקסיטוצין ממשיכים לחלוב אותה בידיים עד להבראה. כעבור 8-6 שעות, כשאין הקלה בדלקת, מזריקים פעם שנייה את האוקסיטוצין ושוב מריקים את העטין ממגלה, או מקרישי הקאזאין. אחרי זה מחדירים לתוך הפטמה 75-100 אלף יחידות של פאניצילין. סטראפטוקוקים או תכשיר אנטי-ביוטי אחר (בתוך תמיסה פיזיולוגית, או בתמיסה בת 0.5% של נובוקאין). את החליבה ביד ממשיכים עד להחלמה מלאה של הרבע, ועד לשיקום תפקוד הפרשת החלב. כששוקדים על הגשת ריפוי זה בעוד מועד, מגיעים ברוב המקרים לתוצאות טובות ביותר. העטין חוזר למצבו הנורמאלי כעבור 3-2 ימים ואפשר שוב לחלוב את הפרה במכונה.

הניסיון שלנו בריפוי המאסטיטיס מסוכם בטבלה הבאה.

מספר הרבעים שנפסדו	התנובה הממוצעת מרבע העטין, מיליטר		מספר הפרות שהבראו	מספר מקרי התחלואה		שיטת הריפוי
	עד למחלה	בשעת המחלה		פרות	רבעי עטין	
—	1080	1120	97	97	97	אוקסיטוצין + חסימה בנובוקאין
25	710	1095	101	105	101	תכשירים אנטיביוטיים

העברתן מחדש לחליבה במכונה.
75 פרות הבראו אחרי זריקה אחת של אוקסיטוצין והן החלימו כעבור יומיים; ב-33 פרות

¹ את האוקסיטוצין הזה אנו מקבלים מהונגריה באמצעות המשרד הממשלתי להספקת תרופות וואטרינאריות.

הנחה לרפא את המאסטיטיס בשיטת החסימה (בלוקאדה) בנובוקאין, בצירוף הזרקת 300-500 יחידות של תכשיר אנטיביוטי, הביא עימו כרגיל הבראת העטינים אצל רוב הפרות הנגרות; אולם בסקר שנערך נמצא של-30% מהפרות שטופלו בשיטה הנ"ל אבד רבע עטין לאחר הריפוי, ואי-אפשר היה להמשיך לחלוב אותן במכונה, כי הפרשת החלב מרבעים אלה נפסקה לחלוטין. כדי למנוע תקלה זו פיתחנו בקולחוז שלנו שיטת ריפוי, המאפשרת שמירה על תיפוד קוד כל אונות העטין. שיטה זו מתבססת על השימוש בהורמון החלב — האוקסיטוצין.

תנאי בל יעבור בהצלחת ריפוי המאסטיטיס — חליבה ביד, קפדנית ומתמדת של החלב והתפליט (אקסודאט) הנגוע והמזהם מתוך החלק החולה של העטין. אולם הפרשת החלב, במקרים אלה נבלמת מחמת הכאבים ואין אפשרות לסלק את מוקד הנגע מהאלביאולים שבעטין. קיימת אפשרות לעורר ולהקל את הפרשת החלב מהרבע הנגוע ע"י הזרקת האוקסיטוצין לתוך ווריד בית-הצוואר; בחליבת-יד, אחרי הטיפול הזה, אפשר לרוקן את האלביאולים מהמגלה, מחיידקים פאטוגאניים, סטראפטוקוקים, סטאפילוקוקים, אילוח פטריות וכו' וכו'. תהליך האילוח באלביאולים ייפסק או ותיפקוד הפרשת החלב ברקמות העטין ישוקם במלואו.

מהנתונים שבטבלה למדים ששתי שיטות הריפוי היו אפקטיביות. אולם בפרות שטופלו בנובוקאין פחתה הפרשת החלב ברבעים שנוגעו ונרפאו כדי 36%, וב-25 מקרים פסקה לחלוטין. לעומת זה בפרות שקיבלו טיפול באוקסיטוצין, נשתמר כושר יצירת החלב במלואו ודבר זה איפשר

עית נמנעת ומתעכבת מחמת תגובות של כא"בים. הפרשת חלב מוגברת מסייעת בניקוי האלי-ביאולים מגורמי אילוח ועל ידי כך ניתן עידוד לתנגודת האורגניזם ולכוחות המגן שלו. התכ"שירים האנטיביוטיים, בהשפעתם ובלחצם על המיקרופלורה הפאטוגנית, מדכאים במידת-מה את תיפקודי ההפרשה בקרום החיפוי (אפיטא"ליון) של האלביאולים, בעוד האוקסיטוצין ממ"ריץ ומעורר אותם.

השימוש באוקסיטוצין לשם ריפוי המאס-טיטיס אינו מבטל, כמובן, גם אמצעים אחרים, כגון — תחבושות חמות, משחות שונות, עיסוי הרבעים, וכן הזרקת חומרים אנטיסאפטטיים שונים לתוך העטין, ואמצעי טיפול אחרים.

י. וואליטצק

תורגם מהירחון הסובייטי „גידול הבקר וחלב ולבשר“ מס' 8, 1966 — י. ע.

היה צורך להזריק פעמיים, ואלה הבריאו כעבור 4-3 ימים; ב-10 פרות נעלמו סימני הדלקת רק אחרי 3 זריקות של אוקסיטוצין והן הבריאו כעבור 5-6 ימים, מהיום שהחל בריפוי. בתכ"שירים האנטיביוטיים נעזרו בפרות אלה רק ב-22 מקרים מתוך 100; היוצא מזה שהשימוש בעוד מועד באוקסיטוצין מאפשר צמצום רב באנטיביוטיקה ובמקרים רבים אפשר לוותר כליל על השימוש בו, דבר שהינו חשוב ביותר מבחינת ההיגיינה של התזונה, כיוון שנמנעת חדירת האנטיביוטיקה לחלב.

מהניסיון הרב שרכשנו אפשר להסיק את המסקנה ששיטת הטיפול באוקסיטוצין היא יע"ל ביותר בהדברת המאסטיטיס, אבל יש לזכור שהורמון זה אין בו תכונות באקטאריצידיות (משמיד-חיידקים); תפקידו הוא, גם במקרה של דלקת העטין, לעורר את הראפלאקס של „מסירת“ החלב אף בתנאים כשהורדת החלב הטב"ר

האספסת חשובה לבקר — גם ללא כתר מלכות

ברחבי העולם ירד חינה של האספסת ואנחנו יתכן ומפגרים בדביקותנו בצמח זה; (ב) יש דומי מסויים במגמות התפתחות משק בעלי-חיים המורדרני בשנים האחרונות בינינו ובין ארצות רבות בעולם. הכוונה היא למגמות של הגדלת חלקו של המ"מ במנת הבקר (המסתמנות בצורה בולטת בארצות מפותחות), חיפוש מקורות לחלבון זול (כגון שינן — אוריאה), מיכון ההזנה והתאמת מזונות לכך וכדומה. ננסה לסקור בקצרה את המצב בארצות אלה, כדי לבחון הנחתו של פרופ' וולקני שכאילו קיים תהליך של צימצום השימוש בקמח אספסת בחוץ-לארץ.

אחת הארצות, שבעיותיה החקלאיות הבסיסיות דומות מבחינה מסויימת לשלנו היא יאפאן. גם בארץ זו מצומצם ביותר השטח המתאים לגידולי-שדה, אולם מתבלטת התפתחות מהירה מאוד בענפי בעלי-חיים, עליה תלויה ברמת-חיים של האוכלוסייה, תופעות שאילצו את היאפאנים להשרית את הזנת בעלי-חיים על כמויות הולכות וגדלות של מזון מרוכז והשגת תנובות גבוהות. מענ"ר

ב„השדה“ חוברת ה', כרך מ"ז, התפרסם מאמר של פרופ' וולקני: „האם אספסת מלכת מס' פוא?" במציאות הכלכלית והמקצועית שלנו יש לברך על כל יוזמה לביקורת, עיון מחדש ושיקול דעת לגבי דרכינו בחקלאות. מנקודת ראות זו יש לברך על הצעתו של פרופ. וולקני — לבדוק מדי פעם את המוסכמות בהזנת הבקר, המימשק והמבנים. אך עם כל החיוב שבביקורת. עלינו להיזהר לא לפגוע בערכים כלכליים ולשמור על מידה מסויימת של זהירות והשתכנעות מקצועית. בבואנו ליעץ לחקלאיים לשנות את דרכם. יש לגשת לבדיקת השאלות מנקודת ראות של סדר עדיפות וחשיבותם. לכן אני מצטרף בלב חפץ לפנייתו של פרופ' וולקני, שנישאר „בתחום" דיונים ענייניים — למרות שהדברים שהקדים לקריאה הנ"ל עומדים בסתירה מסויימת לכוונתיו. נברר לעצמנו קודם כל מהו יחסה של החקלאות המתקדמת בעולם לקמח אספסת ולאספסת בכלל; והדבר הזה חשוב בגלל שתי סיבות: (א) יש רמזים במאמרו של פרופ. וולקני, שגם